

Schimmenspel spelen met peuters en kleuters

Hoewel we ons er niet zo van bewust zijn, hebben de meesten van ons wel eens met schaduwen of schimmen gespeeld: 'schaduw-tikkertje' als de zon fel scheen en je 'af' was als de tikker op je schaduw getrapt had, of met je handen voor een lamp een krokodil maken op de muur.

Toch heeft schimmenspel de naam een moeilijke techniek te zijn. In zijn professionele vorm is dat natuurlijk ook waar, maar er zijn ook gemakkelijker manieren om er plezier aan te beleven.

Vooraf peuters hebben nog wat moeite met het twee-dimensionale, abstracte van een schim. Door met de kinderen een schimmenspelletje te doen, leer je ze te kijken en ontdekkingen te doen over schimmen en schaduwen. Houd voorwerpen met een duidelijke vorm – schaar, tandenborstel, popje, fles, enzovoorts, in het lamplicht, zodat de schaduw op de muur valt en laat de kinderen raden wat het is. Ook als buiten de zon fel schijnt kun je met de kinderen schaduwspelletjes spelen. Naar je eigen schaduw kijken en dan gaan bewegen. Wat zie je als je gaat zwaaien? Maak je schaduw piep klein en reuze groot...

Schimmen-schoenendoos

Uit het deksel van een laarzenendoos knippen we een zo groot mogelijk raam (wel aan alle kanten twee cm overlaten) en beplakken dit aan de binnenkant met calceerpapier (overtrek- of architectenpapier) dat iets groter is dan het geknipte gat. Het moet er goed strak opgeplakt worden met plakband.

We laten de kinderen uit donker karton willekeurige vormen knippen of scheuren. Wat oudere kinderen kunnen herkenbare figuren maken, maar nodig is dit niet.

Hierin kunnen gaatjes geponst of geprikt en stukken uitgeknipt worden en daarna beplakt met gekleurd transparant papier. Niet te veel laagjes, want dan schijnt het licht er niet meer doorheen. Ook kan gewerkt worden met tule en ander doorschijnend materiaal.

Aan de achterkant wordt haaks op het karton met stevig plakband (duct tape) een lollystokje of een langer plantenstokje bevestigd. Een lang stokje geeft geen schaduw van de hand. Goed te gebruiken zijn hiervoor ook de baleinen van een kapotte paraplu, die hebben namelijk al een beweegbaar stukje.

Het calceerpapier op de doos kan ook met allerlei doorzichtig materiaal worden beplakt. Niet te dik!

Aan de zijkanten kunnen eventueel van zwart karton een huisje of een boom of andere decorstukken worden gemaakt. Wel genoeg ruimte over laten om te spelen. Leuk is om in een huisje de deuren en ramen open en dicht te laten gaan (stokje of reepje karton eraan). Raampjes met geel of oranje vliegerpapier erachter geven een mooi effect.

Om te kijken hoe het wordt, kunnen de schimmendoos en de schimmen tegen het raam gehouden worden, zodat het licht erdoorheen valt.

Zet als alles klaar is de schoenendoos rechtop op een tafel met een paar tegeltjes of platte stenen in de onderkant tegen het omvallen. Plaats er een bureaulampje met een gloeilamp van 40-60 Watt achter, een beetje aan de zijkant, zodat er geen schaduw door de speler wordt gemaakt. Zorg ook dat de speler zich niet kan branden!

Het is leuk om het ook een keer voor een spiegel te doen, zodat het eigen spel bewonderd kan worden.

Laat de kinderen met zijn tweeën proberen om een soort 'ontmoeting' tussen de gemaakte figuren te spelen. Geef opdrachten: de figuren zijn bang voor elkaar, of ze zijn heel blij om elkaar te zien. Vrij laten spelen heeft vaak alleen agressieve scènes als resultaat.

Oudere kinderen kunnen natuurlijk een echt verhaal maken met meerdere scènes en verwisselbare decorstukken. Je zou dan kunnen denken aan kartonnen raamwerkjes met calceerpapier, waarop met donker karton de decors zijn geplakt. Met een stukje klittenband aan de bovenkant blijft dit goed op zijn plaats.

Een foto van een schimmen-schoendoos staat op de website:
www.peterselie.nl/workshops

Schimmentheater van een laken in de deuropening

Voor wat oudere kinderen is het leuk om "levend schimmenspel" te doen. In een deuropening wordt een laken vastgemaakt. Erachter schijnt een felle lamp. Het beste is het te zien, als de kamer waar het publiek zit, donker is. Er wordt voornamelijk en profile gespeeld. Met hoeden enzovoort kunnen verschillende figuren worden uitgebeeld. Zorg voor een eenvoudig verhaal, waar maar weinig personages in voorkomen. Er kan geëxperimenteerd worden met dichtbij en veraf (verder van het doek af worden de schaduwen vager en groter) en met meerdere lampen (dubbele schaduwen) en met gekleurde lampen.

Mocht de vonk echt overslaan, dan zijn er diverse goede instructieboeken over schimmenspel.

Marjanne Peters
Poppentheater Peterselie
info@peterselie.nl
www.peterselie.nl

Dit artikel verscheen eerder in Spectrum Kinderopvang nummer 4/2006.